

4. DZIAŁ CZWARTY – UWARUNKOWANIA ROZWOJU MIASTA I GMINY PODSUMOWANIE

Biorąc pod uwagę potencjał przyrodniczy i społeczno-gospodarczy miasta i gminy Stawiszyn, a także zurbanizowanie i wszelkie uwarunkowania zewnętrzne tej jednostki samorządowej, wpływające na jej życie wewnętrzne, określono uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju miasta i gminy Stawiszyn.

4.1 Uwarunkowania zewnętrzne

SZANSE

- ✓ korzystne położenie miasta i gminy - w skali kraju - w trójkącie trzech dużych miast: Poznania, Łodzi i Wrocławia,
- ✓ korzystny przebieg drogi krajowej nr 25, w układzie południkowym, przez cały teren gminy,
- ✓ szybki dostęp do sieci autostrad poprzez przebiegającą przez teren gminy drogę krajową nr 25,
- ✓ położenie gminy w jednym z prężniejszych województw kraju,
- ✓ dość dobry dostęp do usług wyższego rzędu, zlokalizowanych głównie w siedzibie władz powiatowych – Kaliszu,
- ✓ położenie gminy w regionie atrakcyjnym gospodarczo dla potencjalnych inwestorów,
- ✓ istnienie lokalnej sieci ekologicznej (doliny rzeczne – korytarz ekologiczny doliny Bawołu oraz ekosystemy leśne – obszary węzłowe) gwarantującej zachowanie bioróżnorodności ekosystemowej gminy,
- ✓ korzystne warunki klimatyczne makroregionu.

ZAGROŻENIA

- ✓ niestabilność przepisów prawa, szczególnie w zakresie podatków,
- ✓ generalny kryzys w rolnictwie,
- ✓ przebieg przez teren gminy linii energetycznej wysokiego napięcia 110kV należącej do inwestycji mogącej znacząco oddziaływać na środowisko,
- ✓ przebieg przez teren gminy drogi krajowej nr 25, stanowiącej liniowy emitent hałasu i zanieczyszczeń,
- ✓ zalewy powodziowe obejmujące swym zasięgiem ekosystemy trawiaste oraz częściowo agroekosystemy w dolinie rzecznej,
- ✓ degradacja ekosystemów towarzyszących ciekom wodnym poprzez chemizację rolnictwa,
- ✓ pojawianie się szkodników oraz zagrożenie pożarowe w monokulturowych ekosystemach leśnych.

4.2 Uwarunkowania wewnętrzne

MOCNE STRONY

w zakresie środowiska przyrodniczego

- ✓ ukształtowanie terenu stwarzające, poza dolinami rzecznyymi, dogodne warunki budowlane,
- ✓ korzystne warunki fizjograficzne dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
- ✓ ukształtowanie terenu, układ dróg, warunki fizjograficzne - korzystne dla inwestycji związanych z rolnictwem i innych, pozarolniczych,
- ✓ możliwości wykorzystania cennych przyrodniczo terenów gminy w celach dydaktycznych oraz jako potencjalnych obszarów rozwoju agroturystyki,
- ✓ dość duże powierzchnie gleb wysokich klas bonitacyjnych podlegających ochronie przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze (II –IV klasa) stwarzają możliwość rozwoju gospodarki rolnej,
- ✓ występowanie zwłaszcza wzdłuż rzeki Bawół gleb organicznych podlegających ochronie, ze względu na swe wartości przyrodnicze,
- ✓ wysoka lesistość gminy,
- ✓ blisko położone, dostępne dla celów rekreacyjnych i zbierania runa, lasy: zbierski i petrycki,
- ✓ malowniczo położony, dostępny dla celów rekreacyjnych i wędkarskich, zespół zbiorników wodnych w lesie zbierskim,
- ✓ możliwości zalesienia nowych areałów gruntów niskich klas bonitacji gleb, co przyczyni się do powiększenia potencjału ekologicznego gminy,
- ✓ istnienie obszarów zdrenowanych poprawiających warunki wodne na terenie gminy,
- ✓ występowanie obszarów zieleni wysokiej – parków podworskich oraz zieleni działkowej i cmentarnej – jako elementów wspomagających system środowiska przyrodniczego gminy,
- ✓ występowanie na terenie gminy form ochrony przyrody, tj.: użytku ekologicznego i pomników przyrody,
- ✓ występowanie potencjalnych możliwości wprowadzenia nowych form ochrony przyrody, tj. rezerwatu przyrodniczego, którego propozycję lokalizacji oznaczono na rysunku *Studium*,
- ✓ występowanie potencjalnych możliwości utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, którego propozycję lokalizacji oznaczono na rysunku *Studium*,
- ✓ przebieg przez teren gminy doliny rzecznej pełniącej rolę korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadgminnym (rzeka Bawół) i lokalnym (mniejsze cieki wodne), umożliwiającej migracje różnych gatunków zwierząt oraz pełniącej rolę ciągu wentylacyjnego,
- ✓ powiązanie poprzez dolinę rzeki Bawół z systemem ekologicznym Czarnej Strugi i Warty,
- ✓ występowanie bogactwa fauny, w tym ostoi bociana czarnego,
- ✓ istnienie na części terenu gminy systemu kanalizacji sanitarnej i gminnej oczyszczalni ścieków,
- ✓ występowanie obszarów wzmoczonego nadzoru sanitarnego – strefy ochrony bezpośredniej – wokół ujęć wodnych,
- ✓ rozwiązanie problemu odpadów poprzez udział gminy w Związku Komunalnym Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”,

w zakresie środowiska kulturowego

- ✓ występowanie obiektów zabytkowych o znaczącej randze artystycznej i historycznej, kształtujących obraz gminy (zabytki Stawiszyna, Zbierska, Petryk, Piątku Wielkiego),
- ✓ siedzibą gminy jest miasto o nieprzeciętnych walorach kulturowych, z zachowanym historycznym układem urbanistycznym ze zwartą zabudową, położonym na wzgórzu o niekwestionowanych walorach krajobrazowych, co umożliwia wypromowanie go na atrakcję turystyczną rangi ponadregionalnej,
- ✓ wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum historycznego założenia urbanistycznego miasta Stawiszyna szansą na zachowanie tego założenia w niezmiennym kształcie oraz szansą na sukcesywną rewaloryzację poszczególnych obiektów wewnątrz miasta, które nie są obecnie niszczone poprzez ruch samochodowy, szczególnie o dużym tonażu,
- ✓ występowanie na terenie gminy zespołów podworskich z zachowanymi dworami, towarzyszącymi zabudowaniami gospodarczymi, parkami i stawami – czyli przykładów budownictwa dawnych majątków ziemiańskich (funkcjonujących na tym terenie) – co wzbogaca ofertę turystyczną gminy,
- ✓ zachowanie zespołu czworaków w Zbiersku Cukrowni jako przykładu obiektów zamieszkania wielorodzinnego o ciekawej architekturze i wysokich walorach artystycznych, daje szansę na stworzenie – wraz z całym zespołem fabrycznym Cukrowni Zbiersk – unikalnej w skali kraju atrakcji turystycznej,
- ✓ możliwość zachowania w niezminionej formie, nielicznie już występującej, tradycyjnej zabudowy zagrodowej (przykłady budownictwa drewnianego) czyli świadectwa tożsamości narodowej, co wzbogaca ofertę turystyczną gminy,
- ✓ dogodne warunki komunikacyjne obiektów i zespołów zabytkowych z siecią głównych dróg,
- ✓ możliwość wykorzystania dziedzictwa kulturowego w procesie, szeroko pojętej, promocji walorów turystyczno-krajoznawczych, stymulującego także działalność gospodarczą,

w zakresie ład przestrzennego

- ✓ poprawny sposób użytkowania i zagospodarowania kompleksów leśnych,
- ✓ wyraźna jednolita struktura miejska o niepowtarzalnym charakterze miasta Stawiszyna
- ✓ korzystne tendencje powstawania na obrzeżach historycznego miasta (od strony południowo-zachodniej) stref zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- ✓ pozytywne tendencje do rozprzestrzeniania się zabudowy usługowej i produkcyjnej w rejonie skrzyżowania drogi krajowej nr 25 z drogą powiatową w miejscowości Wyrów,

w zakresie warunków i jakości życia mieszkańców

- ✓ istnienie silnego, pod wieloma względami, ośrodka miejsko-gminnego – jedyne w powiecie kaliskim – skupiającego wszystkie niezbędne dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, funkcje społeczne,
- ✓ wystarczająca, jak na potrzeby mieszkańców gminy, baza oświatowa,
- ✓ powstawanie prywatnych gabinetów lekarskich,
- ✓ sąsiedztwo dobrze rozwiniętej opieki szpitalnej w Kaliszu i Wolicy,

w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

- ✓ występowanie obszarów wzmoczonego nadzoru sanitarnego – strefy ochrony bezpośredniej – wokół ujęć wodnych,

w zakresie potrzeb i możliwości rozwoju gminy

- ✓ możliwość wyznaczenia nowych terenów rozwojowych, które zapewniłyby możliwości budowy nowych zakładów pracy na terenie gminy,

- ✓ korzystny przebieg przez teren gminy drogi krajowej nr 25 dla rozlokowania terenów dla potrzeb prowadzenia działalności gospodarczej,
- ✓ umieszczenie na obrzeżach miasta Stawiszyna zabudowy usługowo-produkcyjnej korzystnym czynnikiem dla podniesienia rangi i rozwoju Stawiszyna.
- ✓ możliwość wyznaczenia nowych terenów rozwojowych, dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego,
- ✓ możliwość wykorzystanie istniejących potencjałów przyrodniczych gminy dla rozwoju agroturystyki,

w zakresie stanu prawnego gruntów

- ✓ uporządkowana struktura własności gruntów służących polityce państwa (kompleksy leśne, wody płynące, drogi krajowe, kolej, itp.),
- ✓ uporządkowana struktura własności gruntów zajętych pod układy komunikacyjne o znaczeniu gminnym (drogi gminne) i ponadgminnym (drogi powiatowe),
- ✓ funkcjonowanie zasobów gruntów będących w dyspozycji podmiotów gospodarczych możliwych do ich wykorzystania na cele tworzenia miejsc pracy,
- ✓ duże areale gruntów będący własnością prywatną możliwy do wykorzystania na cele inwestycyjne w drodze oddolnych, indywidualnych inicjatyw ich właścicieli,

w zakresie złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

- ✓ brak potencjalnych terenów eksploatacji powierzchniowej zapobiega degradacji powierzchni terenu na terenie gminy,
- ✓ występowanie poziomów wodonośnych o zasobach wystarczających dla zaopatrzenia ludności w wodę,
- ✓ występowanie prawnie i właściwie chronionych obszarów wzmożonego nadzoru sanitarnego – strefy ochrony bezpośredniej – wokół ujęć wodnych,

w zakresie sfery społecznej

- ✓ istnienie silnego, pod wieloma względami, ośrodka miejsko-gminnego – jedyne w powiecie kaliskim – skupiającego wszystkie niezbędne dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, funkcje społeczne,
- ✓ dobrze rozwinięta sieć osadnicza,
- ✓ możliwość wykorzystania potencjału siły roboczej,
- ✓ wystarczająca, jak na potrzeby mieszkańców gminy, baza oświatowa,
- ✓ powstawanie prywatnych gabinetów lekarskich,
- ✓ sąsiedztwo dobrze rozwiniętej opieki szpitalnej w Kaliszu i Wolicy,
- ✓ stabilne saldo migracji na wsi - zahamowanie procesu rozdrobnienia gospodarstw rolnych,
- ✓ obserwowane w ostatnich latach zmniejszenie bezrobocia,
- ✓ wzrost poszanowania pracy,
- ✓ uruchamianie oddolnych inicjatyw,

zakresie sfery gospodarczej

- ✓ istnienie zakładów pracy o znacznym potencjale wytwórczym,
- ✓ dobre wyposażenie Stawiszyna, jak i drugiego ważnego ośrodka gminnego – Zbierska Cukrowni, w podstawowe usługi niepubliczne (komercyjne), w tym handlu i rzemiosła,
- ✓ wysoka wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w południowej części gminy,
- ✓ potencjalne, korzystne uwarunkowania dla rozwoju rolnictwa - duży udział gruntów rolnych o wysokiej przydatności dla produkcji rolniczej w areale ogółem,
- ✓ wysoka kultura rolna na większości obszaru gminy,
- ✓ korzystna, duża zwartość gospodarstw rolnych,
- ✓ wystarczające zaopatrzenie w środki niezbędne do prowadzenia produkcji rolniczej,

- ✓ występowanie ośrodków przetwórstwa rolno-spożywczego,
- ✓ położenie w sąsiedztwie aglomeracji Kalisza, jako rynku zbytu dla producentów rolnych z terenu gminy Stawiszyn,
- ✓ dość duży udział gruntów ornych w powierzchni ogólnej gminy,
- ✓ stosunkowo duży udział osób młodych w ogólnej liczbie użytkowników gospodarstw indywidualnych,
- ✓ korzystne warunki dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej: fizjograficzne, układ dróg, nie duża odległość do miast powiatowych: Kalisz, Konin.

w zakresie komunikacji

- ✓ dobry układ dróg przebiegających po terenie gminy - wszystkich kategorii, tj. krajowych, powiatowych i gminnych, które powiązane są ze sobą poprzez centralny (biorąc pod uwagę terytorium gminy) przebieg drogi krajowej nr 25,
- ✓ szerokie możliwości wykorzystania dla celów gospodarczych bardzo dobrego przebiegu po terenie gminy – przez jej środek w układzie południkowym – drogi krajowej nr 25,
- ✓ niezależne połączenia komunikacyjne z każdą z sąsiednich gmin,
- ✓ duża gęstość sieci istniejących dróg powiatowych i gminnych,
- ✓ duże możliwości intensywniejszego wykorzystania dla różnych celów kolejki wąskotorowej, zarówno w przewozach towarowych i jak osobowych – turystycznych,
- ✓ dobrze rozbudowana sieć komunikacji autobusowej,
- ✓ możliwość swobodnego uruchamiania dodatkowych linii i kursów komunikacji zbiorowej,
- ✓ zadowalająca dostępność czasowa do ośrodka rangi powiatowej,

w zakresie infrastruktury technicznej

- ✓ dogodne ukształtowanie terenu gminy Stawiszyn oraz brak znaczących przeszkód naturalnych, stanowią korzystne warunki do realizacji liniowych elementów infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim sieci wodociągowych i kanalizacyjnych grawitacyjnych,
- ✓ występowanie zwartej i skoncentrowanej zabudowy miasta Stawiszyna, Zbierska i kilku pozostałych wsi daje podstawy do intensywnego wykorzystania realizowanych sieci infrastruktury technicznej,
- ✓ dobre wyposażenie gminy w sieci rozdzielcze wody,
- ✓ wybudowanie systemu sieci kanalizacji sanitarnej i gminnej oczyszczalni ścieków, obsługujących swym zasięgiem znaczną część terytorium gminy,
- ✓ dobre wyposażenie gminy w sieci energetyczne średniego napięcia,
- ✓ rozwiązanie problemu odpadów poprzez udział gminy w Związku Komunalnym Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”,
- ✓ dobre wyposażenie gminy w przewodowe sieci telefoniczne, w większości już kablowe,
- ✓ możliwość wykorzystania energii elektrycznej do celów grzewczych,
- ✓ dogodne ukształtowanie terenu gminy Stawiszyn oraz brak znaczących przeszkód naturalnych na znacznej części jej terytorium dla wspieranie ekologicznych źródeł energii, poprzez realizację np. programu budowy siłowni wiatrowych na terenie gminy,
- ✓ szybka możliwość doprowadzenia gazu ze stacji redukcyjnych gazu położonych na terenie gmin ościennych, poprzez projektowany gazociąg średniego ciśnienia.

SŁABE STRONY

w zakresie środowiska przyrodniczego

- ✓ występowanie na terenie gminy nielegalnych punktów składowania odpadów stwarzających możliwość zanieczyszczenia wód podziemnych,
- ✓ wzmożona niekontrolowana penetracja terenów leśnych wynikająca z funkcji rekreacyjnej ekosystemów leśnych, a przyczyniająca się do degradacji środowiska przyrodniczego,
- ✓ funkcjonowanie stacji paliw płynnych, szczególnie tych zrealizowanych przed kilkudziesięciu laty, stanowiących potencjalne źródło skażenia środowiska (gleb oraz wód podziemnych), w przypadku ewentualnej awarii,
- ✓ występowanie nieszczelnych szamb i niekontrolowane przedostawanie się niebezpiecznych związków do ziemi i wód powierzchniowych,
- ✓ brak sieci kanalizacji sanitarnej na części terytorium gminy,
- ✓ brak opracowanej granicy rolno-leśnej,
- ✓ planowana budowa gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia - jeden z wariantów proponuje trasę poprzez las w Zbiersku Wsi,
- ✓ rozwijające się miasto (towarzyszące temu zapotrzebowanie na nowe tereny budowlane), stwarza realne zagrożenie, zwłaszcza dla terenów biologicznie czynnych, położonych najbliższej terenów już zainwestowanych,
- ✓ tendencje do zabudowywania terenów położonych w dolinie rzeki Bawół,
- ✓ tereny położone w rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym grunty pochodzenia organicznego - chronione przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze,
- ✓ rosnące zjawisko przekształcania dotychczasowych funkcji terenu (rolniczych lub z rolnictwem związanych) - w nowe funkcje, często nie związane z rolnictwem – co wiąże się z umniejszeniem istniejącej bazy rolnictwa oraz skutkuje przypadkową lokalizacją, z jej negatywnymi przestrzennymi konsekwencjami,

w zakresie środowiska kulturowego

- ✓ brak źródeł finansowania dla właściwego utrzymania istniejących obiektów zabytkowych o znaczącej randze artystycznej i historycznej, wymagających szczególnego traktowania, a co za tym idzie stałych nakładów finansowych,
- ✓ zły stan techniczny obiektów zabytkowych w pozostałościach zabudowań dawnych majątków ziemskich, będący efektem eksploatacyjnego charakteru ich użytkowania lub ich niewłaściwej przebudowy lub rozbudowy,
- ✓ brak podejmowania działań dla zachowania zespołu historycznej zabudowy produkcyjnej Cukrowni Zbiersk,
- ✓ brak skutecznych działań prawnych i realizacyjnych w celu zachowania neogotyckiego kościoła ewangelickiego o dużych walorach historycznych i krajobrazowych (druga dominanta obok budynku kościoła katolickiego) w mieście Stawiszynie,
- ✓ występujący nieuregulowany prawnie status własnościowy niektórych obiektów zabytkowych,
- ✓ ograniczone możliwości skutecznej egzekucji skierowanej do właścicieli i użytkowników dóbr kultury – popartej wsparciem finansowym - w celu należytego ich użytkowania,
- ✓ przerwany naturalny proces adaptacji tradycyjnej formy budownictwa mieszkaniowego (zagrodowego) poprzez stosowanie współczesnych standardów, w wyniku czego powstaje zunifikowana zabudowa, nie kultywująca lokalnej tradycji,
- ✓ zanikające zainteresowanie właścicieli i użytkowników dalszym użytkowaniem budownictwa drewnianego, z uwagi na małą jego funkcjonalność oraz bardzo ograniczone możliwości (lub ich brak) adaptacyjne,
- ✓ brak środków finansowych niezbędnych dla zahamowania dekapitalizacji starej zabudowy mieszkaniowej w mieście Stawiszynie,

w zakresie ladu przestrzennego

- ✓ pojawiające się przykłady odstępstw od zasad jakie winny kształtować zabudowę na terenie miasta Stawiszyna w części miasta lokacyjnego,
- ✓ pojawiające się przykłady niekorzystnej pod względem architektury, estetyki i utrzymania zabudowy usługowej bądź produkcyjnej w eksponowanych rejonach gminy Stawiszyn,
- ✓ niekorzystne zjawisko powstawania funkcji produkcyjnych w strefach zwartej zabudowy wsi gminy Stawiszyn, niekiedy w kolizji z powstającą na tych terenach funkcją mieszkaniową,

w zakresie warunków i jakości życia mieszkańców

- ✓ nierównomierne wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną, zwłaszcza na obrzeżach gminy,
- ✓ występowanie mieszkań o standardzie niskim i bardzo niskim - w poszczególnych wsiach,
- ✓ wysokie koszty utrzymania szkół,
- ✓ wysokie koszty utrzymania ośrodka zdrowia,
- ✓ zawężony zakres usług medycznych związany z niedostateczną liczbą mieszkańców,
- ✓ obowiązek powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego a wysoka odpłatność za wiele usług medycznych,
- ✓ pogarszająca się dostępność do usług zdrowia,

w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

- ✓ zanieczyszczenie powietrza emisją niską, pochodzącą z indywidualnych kotłowni domowych, wykorzystujących tradycyjne nośniki energii,
- ✓ brak stałych punktów monitorujących stan powietrza atmosferycznego,
- ✓ przebieg przez teren gminy drogi krajowej (północ-południe), stanowiącej źródło hałasu i zanieczyszczeń,
- ✓ przebieg przez teren gminy linii energetycznych oraz lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowych, stanowiącej źródło wytwarzania niebezpiecznych dla człowieka pól elektromagnetycznych (PEM),
- ✓ potencjalne zagrożenie podmywania gruntów lub zalania wodami rzeki Bawół,

w zakresie potrzeb i możliwości rozwoju gminy

- ✓ istniejące zasoby w sferze gospodarczej nie zapewniają wystarczającego zaplecza dla powstawania nowych podmiotów gospodarczych,
- ✓ brak północnej obwodnicy miasta Stawiszyna, warunkuje jakość zamieszkania i funkcjonowania na terenie miasta lokacyjnego oraz poprawę warunków ruchu w ścisłym centrum miasta,

w zakresie stanu prawnego gruntów

- ✓ możliwość faktycznego zagospodarowania terenów na określone cele uwarunkowana wolą właściciela gruntu,
- ✓ rozdrobniona struktura gruntów, kształt działek i ich położenie w stosunku do układów drogowych ogranicza możliwości inwestowania,
- ✓ siatka działek geodezyjnych, niekiedy o wydłużonych kształtach i wąskim froncie nie pozwala na poprawne projektowanie zabudowy,

w zakresie złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

- ✓ występowanie bardzo niewielkich i nielicznych złóż surowców naturalnych,
- ✓ nieopłacalność eksploatacji surowców naturalnych,
- ✓ brak skanalizowania całego terytorium gminy źródłem zagrożenia dla wód podziemnych,

w zakresie sfery społecznej

- ✓ nierównomierne wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną, zwłaszcza na obrzeżach gminy,
- ✓ występowanie zjawiska bezrobocia,
- ✓ znacząca liczba ludzi młodych wśród bezrobotnych,
- ✓ wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem,
- ✓ wzrost obciążenia osób pracujących, ludnością niepracującą (w wieku poprodukcyjnym),
- ✓ duży udział wśród bezrobotnych, osób o najniższych kwalifikacjach, z wykształceniem podstawowym oraz zawodowym,
- ✓ niski poziom wykształcenia ludności i związany z tym wysoki odsetek pozostających bez pracy powyżej 1 roku,
- ✓ niska efektywność działania urzędów pracy (skromna liczba ofert zatrudnienia, dostęp do kursów kwalifikacyjnych obwarowany szeregiem uwarunkowań),
- ✓ przewaga kobiet wśród bezrobotnych,
- ✓ ubożenie mieszkańców wsi, wynikające głównie z generalnego kryzysu w rolnictwie,
- ✓ ubożenie społeczeństwa (spadek siły nabywczej),
- ✓ niestabilny lokalny rynek pracy,
- ✓ spadek zapotrzebowania na pewne typy usług,
- ✓ szczupłość miejsc pracy poza rolnictwem w całym regionie,
- ✓ występowanie mieszkań o standardzie niskim i bardzo niskim - w poszczególnych wsiach,
- ✓ wysokie koszty utrzymania szkół,
- ✓ wysokie koszty utrzymania ośrodka zdrowia,
- ✓ zawężony zakres usług medycznych związany z niedostateczną liczbą mieszkańców,
- ✓ obowiązek powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego a wysoka odpłatność za wiele usług medycznych,
- ✓ pogarszająca się dostępność do usług zdrowia,
- ✓ spadek przyrostu naturalnego i problemy z zapewnieniem dalszego podtrzymania rozwoju ludnościowego,
- ✓ malejący przyrost naturalny na terenach wiejskich,
- ✓ obserwowana przez wieloletnie depopulacja Stawiszyna,
- ✓ odpływ migracyjny i depopulacja regionu,
- ✓ niewłaściwe proporcje w liczbie ludności najmłodszej i najstarszej,
- ✓ brak wyraźnego wydłużenia trwania życia,
- ✓ malejąca płodność kobiet,
- ✓ zapaść gospodarcza i brak polityki prorodzinnej,
- ✓ poczucie bezradności i osamotnienia jednostek ludzkich,
- ✓ dość wysoki poziom przestępczości,

zakresie sfery gospodarczej

- ✓ brak inicjatyw w zakresie tworzenia dużych zakładów pracy o dużym potencjale wytwórczym,
- ✓ nieopłacalność produkcji rolnej w małych gospodarstwach indywidualnych,
- ✓ upadek gospodarczy,
- ✓ niedostateczne wykorzystanie terenów przemysłu, baz i magazynów,
- ✓ brak – w większości - bezpośredniego dostępu terenów przemysłu, baz i magazynów do drogi krajowej nr 25,
- ✓ niski udział osób z wykształceniem wyższym pracujących w rolnictwie,
- ✓ wysokie koszty przeznaczania na cele nierolnicze gruntów o wysokiej wartości rolniczej,

- ✓ utrudnienia natury prawnej (przedłużające się procedury prawne) w uzyskaniu zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych, proponowanych dla realizacji innych funkcji (dotyczy to przede wszystkim zakładów, które powstały na bazie upadających rolniczych jednostek gospodarczych – najczęściej spółdzielczych),
- ✓ wyłączone z zabudowy doliny rzeczne stanowiące ciągi wysokiej aktywności przyrodniczej,
- ✓ obniżająca się opłacalność pracy w rolnictwie i towarzyszące jej poczucie zagrożenia bankructwem,

w zakresie komunikacji

- ✓ brak powiązań komunikacyjnych rangi wojewódzkiej i krajowej w układzie równoleżnikowym,
- ✓ uciążliwości wynikające z ruchu prowadzonego w ciągu drogi krajowej nr 25, szczególnie dla Stawiszyna,
- ✓ brak nawierzchni utwardzonej na niektórych odcinkach dróg powiatowych,
- ✓ brak nawierzchni utwardzonej na części dróg gminnych, obsługujących istniejącą zabudowę,
- ✓ niezadowalający stan techniczny nawierzchni (w większości bitumicznych) istniejących dróg powiatowych i gminnych,
- ✓ słaba dostępność w ramach komunikacji zbiorowej do wielu wsi położonych peryferyjnie,
- ✓ stale zmniejszające się przewozy osobowe w transporcie zbiorowym,

w zakresie infrastruktury technicznej

- ✓ duże koszty realizacji inwestycji infrastrukturalnych są istotnym ograniczeniem dla budowy nowych odcinków tych sieci bądź modernizacji istniejących,
- ✓ brak wyposażenia części obszaru gminy w sieci kanalizacji sanitarnej,
- ✓ generalny brak wyposażenia gminy w sieć gazową,
- ✓ niedostateczne wykorzystanie energii elektrycznej i ekologicznych źródeł energii do celów grzewczych,
- ✓ brak wytwarzania energii z ekologicznych źródeł energii,
- ✓ istnienie dużych kotłowni lokalnych opalanych tradycyjnymi nośnikami ciepła, tj. miałem i węglem,
- ✓ ograniczenia dla zabudowy wynikające z przebiegu sieci energetycznych,
- ✓ duże koszty wywozu ścieków,
- ✓ duże koszty wywozu odpadów.